

Zkušenosti vedoucích pracovníků a personalistů při práci s lidmi pod vlivem návykové látky

Mgr. Jan Plaček

Progressive

Univerzita Palackého
v Olomouci

Zaměstnali byste uživatele návykových látek?

- Možnosti odpovědi:
- Ano
 - Ne
 - Nevím

P

Z jakého důvodu?

- zkušenosti z terénní praxe
- diplomová práce

Progressive

Univerzita Palackého
v Olomouci

P

Praktická část

- rozdělaná na dvě části:
 1. Dotazník
 2. Rozhovory
- nebudu reflektovat všechny výstupy

P

Dotazník

- respondenti z: TPK, chráněné bydlení, apod...
- online formou
- rozdělen do tří částí
- celkem 45 respondentů

P

Dotazník

Cíl:

- zjistit, zda respondenti chodí do práce pod vlivem návykové látky a na jakých pracovních pozicích pracují/pracovali

P

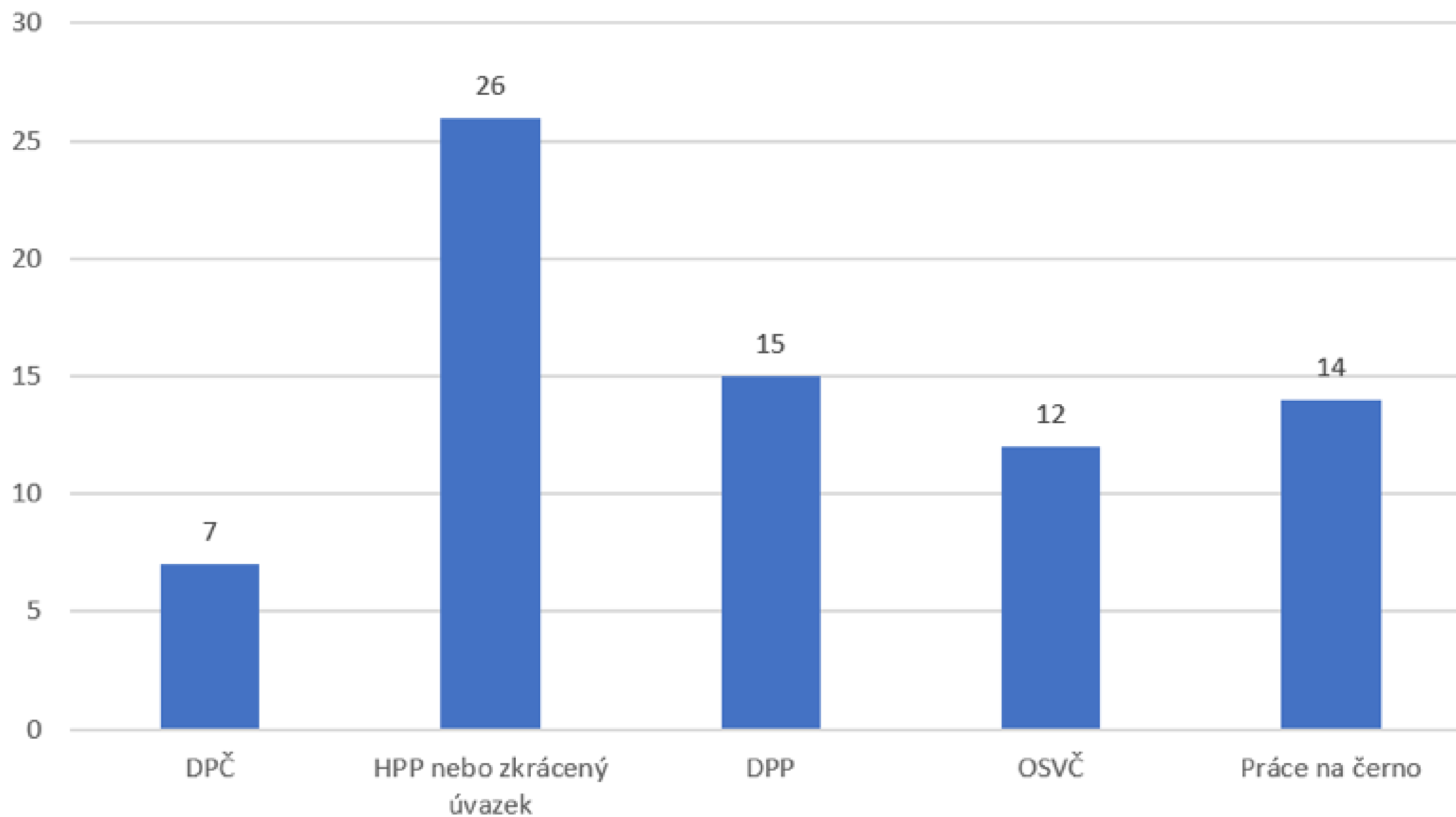
Dotazník

- Pracoval/a jste, když jste užíval/a návykovou látku?
 - odpovědi:
 - Ano (38 respondentů)
 - Ne (7 respondentů - skončil dotazník)

P

Jaký druh pracovní smlouvy jste měli se zaměstnavatelem uzavřený?

P

Dotazník

Pracoval/a jste pod vlivem návykové látky?

- odpovědi:
 - Ano (36 respondentů)
 - Ne (2 respondenti - skončil dotazník)

P

Dotazník

Jak dlouho jste na dané/ých pozici/ích pracoval/a?

odpovědi	celkový počet odpovědí
do jednoho roku	8
1-2 let	22
3-5 let	15
6 - 10 let	7
11 a více let	8
Jiné	5
celkem	65

Jiné = roky, řadu let...

P

Dotazník

Věděl o Vašem užívání návykových látek zaměstnavatel?

- odpovědi:
 - ano (4 respondenti)
 - ne (11 respondenti)
 - někdy ano někdy ne (21 respondentů)

P

Dotazník

Co se dělo, když na Vaše užívání návykových látek
přišel zaměstnavatel?

odpovědi	počet odpovědí
výpověď	10
nic	7
zneužíval také	5
respektoval metadon	2
nevěděl	2
jiné	6
Celkem	25

- odpověděli pouze ty respondenti
co na předchozí otázku odpověděli
Ano, někdy ano někdy ne

P

Dotazník

Na jaké/ých pozici/ích jste pracoval/a pod vlivem návykové látky?

Kategorie	počet odpovědí
Řemeslné a manuální práce	18
Gastronomie a pohostinství	13
Kultura, umění a tvůrčí práce	12
Prodej a obchod	12
Doprava, logistika a zásobování	8
Management	7
Administrativa	6
Telekomunikace	5
Vzdělávání a školství	2
jiné	5
celkem	88

P

Rozhovory

- "sněhová koule"
 - oslovení: kolegy, známé a pod.
- rozhovory probíhaly od 26.8.2020 do 7.10. 2020
- 9 polostrukturovaných rozhovorů
 - z toho 1. pilotní rozhovor
 - personalista - 5 respondentů
 - vedoucí pozici - 2 respondenti
 - zároveň vedoucí i personalista - 2 respondenti
- 1 rozhovor s nájemným manažerem
 - volné vyprávění o jeho praxi z 50 firem
 - reagování pomocí otevřených otázek a reflexemi
- průměrná délka 1h a 10 min
- všechny NL kromě Nikotinu

P

První výzkumná otázka:

- Určit, jak reagují oslovení respondenti, pokud zjistí, že zaměstnanec je pod vlivem návykové látky v pracovní době a zda má daná společnost pro tyto situace, vnitřní předpisy a směrnice.

P

Zákon

Podle § 106 odst. 4 písm. e)

- “nepožívat alkoholické nápoje a nezneužívat jiné návykové látky na pracovištích zaměstnavatele a v pracovní době i mimo tato pracoviště, nevstupovat pod jejich vlivem na pracoviště zaměstnavatele a nekouřit na pracovištích a v jiných prostorách, kde jsou účinkům kouření vystaveni také nekuřáci.

P

**Nechal/a by jste pracovníka, který je pod
vlivem návykové látky v práci?**

- Možnosti odpovědi:**
- Ano
 - Ne
 - Nevím

P

Rozhovory

Co se stane, když u někoho zjistíte užívání návykové látky?

- 6x vytýkácí dopis, “žlutá karta”,
- 5x výpověď,
- 4x odchází domů,
- 2x přijde výhrůžka “přestaň nebo...”,
- 2x neomluvená absence,
- 1x zaměstnance “uklidili na nemocenskou”,
- 1x odebrání osobního ohodnocení,
- 1x promluvit si, až vystřízliví,
- 1x uložení pokuty,
- 1x sepsání protokolu,
- 1x převelet na jinou pozici.

P

Rozhovory

Máte ve vnitřních předpisech doporučení, jak zacházet s lidmi užívajícími návykové látky?

Odpovědi:

- 5 respondentů mělo směrnici
- 3 respondenti neměli

P

Měli směrnici - dobrá praxe

- R2: Máme to popsané ve směrnici přímo:
 - jak testovat
 - koho testovat
 - na co má právo nadřízený
 - kdo je v té komisi
 - kdo může testovat
 - definovaný: práva, povinnosti, (kontrolujících nebo kontorlovaných)
 - protokol na ten test
 - vyrozumění výsledku
 - následný postup

P

Měli směrnici - ale...

- R6: Máme to v rámci pracovního řádu (upozornění) a ve směrnici BOZP.
 - T na R6: Takže vyloženě nějaký popis toho, přijde ti zaměstnanec takhle pod vlivem, můžeš mu dát dejchnout.
 - R6: Až takhle to úplně podrobně nemáme.

P

Vnitřní předpisy vs. realita:

- dlouhodobý zaměstnanec (dobřej pracovník) x člověk nahraditelný
- zbytkový alkohol

R10: byl **nesmysl ztratit dobrýho mistra**, který přijde prostě úplně na káry nebo ti prostě, když se mu rozpadla celá rodina, ale **tohle je ta odvaha**, by musel trefit na dobrého HR managery, že pak jdou do toho příběhu a řeknou:

“No ty vole tak dobře” **a podaj pomocnou ruku.**

P

Vnitřní předpisy vs. realita:

- R3: **rizikal pracoviště** - obava při prvním řezu Prošuta vezme prsty
- R4: člověk musí **řídít pocitově** a né jet, jako, podle nějakých tabulek a pravidel - převedlí na jinou pozici kde není vidět
- R7 v průběhu směny. **A fakt jako to vypadá, že během půl hodiny nevystřízliví,** tak ten večer jde z baru s tím, že prostě i kdyby to byla ta špička tak, že bych musela **zastoupit já anebo kolegyně.** (...) Horší je to s těma **nováčkama, který jakoby neznáte, nevíte tu hranici,** někdo vám přijde v pohodě, může vám nadejchat dvě promile. (...) Nejlíp se to pozná **prostě vod zákazníků,** že „Hele ty, von/vona je tam dneska ňáká divná. Nějak se ňák motá.“ Takže voni i kolikrát takhle zákazníci prášej.

P

Vnitřní předpisy vs. realita:

Z jakého důvodu podstupují riziko

- R1: ty máš určité tabulky pro, abys to **oddělení (zdravotní) vůbec mohl provozovat.**
- R10: Je hrozně těžký rozhodnout, jak máš obsadit směnu, když řekneš, že všechny ty lidi budeš mít čistý alkoholově i drogově. Máš tam **10 lidí na směně a 7 poláků ti nadejchá. V té chvíli to nesmíš vůbec spustit.** Tak to prostě přimhouříš oči a jede se.
- Situace na pracovním trhu
 - Nízká nezaměstnanost
 - Až na jednoho respondenta všichni popisují nedostatek kvalifikovaného personálu a obtížnost získat zaměstnance
 - Agentury
 - R10: tý agentuře je to fuk, ona, ty **vrátíš člověka a ona ho vrzne o fabriku vedle hotovo.** Pak se ti ten člověk, kolem a kolem, **vrátí za tři neděle** a ty s tím stejně nic nenaděláš, protože ty lidi nejsou.

P

Tolerujete, že je člověk pod vlivem návykové látky na pracovišti?

- převážně negativní odpověď
- přesto rozporuplný vztah k alkoholu:
 - neřeší **zbytkový alkohol** na pracovišti (4 respondenti)
 - “že si s tím zaměstnanec **musí prošlapat**” (1 respondent)
 - užívání alkoholu normální, **ne před hosty** (restaurace, 3 respondenti)
 - administrativní pracovník jedno pivo k jídlu při obědě. (1 respondent)

P

- R2: Takže častěji řešíme ten alkohol, není to kvůli tomu, že prostě přišel do práce pod vlivem. Jo většinou to bývají **zbytkový, alkoholy** po nějakých právě víkendových akcích po víkendu. **Marihuanu (...)** **považuju to za tu měkčí drogu** a i k tomu tak přistupujeme. **Protože prostě jinak si by jsme tady neměli 40% zaměstnanců.**
- R7: Si myslím, že co se týká toho **alkoholu u baru, to prostě patří,** že když si dá člověk za barem nějaký drink, panáka, nesekám mu za to ruce, (...) **Kolikrát přijde zákazník, že vás pozve na toho panáka.** Nebo, když to vezmem z pohledu toho **vydělává to tomu podniku peníze, ty lidi platěj nás, takže bysme byli na jednu stranu sami proti sobě si to nedat.** (...) Na druhou stranu občas to pomůže. Přijde člověk, je unavenej, nemá 62 svůj den, dáme si dva panáky, člověka to nakopne a funguje v pohodě, ale je to přesně dokázat jako i odmítnout.

P

R10: **marihuana začíná být prakticky tolerovaná**, když si zahulíš a jsi přičetnej a nemotáš se tak to nikdo neřeší (...) jinak na tohleto je u zaměstnavatelů jako hrubej metr. (...) Druhá věc, to že lidi pařej, tak prostě pařej, a skoro nikde se nehraje na **zbytkovej alkohol**. Přesto a už jsme u alkoholu, že když jako kalíš do 4 do rána tak prostě máš ještě 2 promile 24 hodin po tom, to jako nejde, že jo. Tak se tohle vůbec jako neřeší jo.

P

Druhá výzkumná otázka

- Vyhodnotit rozdíly v přístupech vedoucích pracovníků a personalistů v práci se zaměstnancem, který je v pracovní době pod vlivem návykové látky.

P

Jiná startovací pozice

- Personalista
 - jít více do hloubky (má na to čas)
 - osobnost pracovníka
 - hierarchie
 - nemusí se to dozvědět
- Vedoucí
 - musí řešit situaci teď a tady (zajistit provoz)
 - osobnostní rysy
 - nesnáším alkohol

P

vedoucí x personalista

- R10: Hele ona přijde (personalistka) a řekne, tady **bude všechno čistý**. A když ti na tom bude stát a ty jí potřebuješ, tak to od ní odstaviš tyhle případy. Protože jako řekneš **jasně tady jsme celý čistý Boženko** jasně funguj tady a se sekuriťákama to opravdu jako řešíš.

P

Třetí výzkumná otázka

- Jaká je potřeba vzdělání personalisty a vedoucího pracovníka?

P

Povědomí o NL

- Respondenti zmiňovali pouze:
 - Alkohol
 - THC

P

Dotazník

- Jakou návykovou látku jste užíval?
(možnost zaškrtnout více látek)

Jakou návykovou látku jste užíval:	Součet:
Pervitin	24
Heroin	18
Kanabinoidy	18
Alkohol	17
Jiné opiáty (opium, morfium, fentanyl, tramadol etc.)	13
Halucinogeny	12
Kokain/crack	10
Extáze	9
Metadon - indikace lékařem	8
Buprenorfin - indikace lékařem	8
Buprenorfin - zneužívaný (non lege artis, bez indikace lékařem)	6
Metadon - zneužívaný (non lege artis, bez indikace lékařem)	2
Těkavé látky	1

P

Jaké jsou vaše znalosti o návykových látkách a jejich účincích?

- vysoké znalosti: R1 a R3 (2 respondenti)
- školení + škola: R2 + R6 (2 respondenti)
- nízké znalosti: 4 respondenti

R9: Ne, ne, nevím o tom nic. Já jsem taková, naivní, já jsem dlouho, to nepoznala **ani podle čichu jak voní tráva**, takže, to se neptáte toho pravého člověka

R9: Já bych řekla, že to bude **alkohol**. Což **není návyková látka** ne nebo je to návyková látka? Nevím

P

Znalosti o návykových látkách

- “R10: Všeobecná obeznámenost vo možnosti užívání drog, rozšířila asi tak do úrovně trávy.”

P

**Zaměstnali by jste uživatel NL pokud by jste
neměli žádné povědomí o NL?**

Možnosti odpovědi:

- Ano
- Ne
- Nevím

P

RESTART - nový začátek?

P

Restart

- začarovaný kruh
 - Vzdělávání
 - o NL + vnitřní předpisy
 - o odkazy službách
 - Snížit tlak v práci
 - R3: To bylo pro ně tak náročný, že to nebyli schopný dát fyzicky, nebo psychicky. On, když člověk jede dvanáctky **6 dní v tejdnu, někdy i šestnáctky, osmnáctky**
 - R2: **Potřebujeme vyrábět** jsme dodavateli, jakýkoliv zdržení prodlení, omezení toho provozu znamená prostě **zastavení provozní linky**, ve firmě, kam dodáváme, což prostě si **nedokážeme nikdy představit.**
 - R1: kolegyně když to ní jde (**panická úzkost**) tak **musí na záchod není místo na tom pracovišti kde by jsi mohl jít do nějaké odpočívárny.**

P

Děkuji za pozornost

Progressive

Univerzita Palackého
v Olomouci

P

